

Homo Reciprocans to termin określający w literaturze jednostkę, która nagradza pozytywne zachowania członków społeczności (tzw. pozytywna wzajemność, ang. *positive reciprocity*), a sankcjonuje te niepożądane (tzw. negatywna wzajemność, ang. *negative reciprocity*). W miejscach pracy, które wymagają pracy zespołowej, pracodawca może preferować jednostki wykazujące tego typu postawę, ponieważ występowanie społecznych nagród i kar służyć może umocnieniu wspólnego dla grupy systemu wartości. Dodatkowo, świadomość występowania sankcji odpowiadających niepożądanemu zachowaniu, może zmniejszać ryzyko jego wystąpienia. Niestety, w oparciu o dane z rynku pracy badanie negatywnej wzajemności byłoby zadaniem wysoce skomplikowanym, ponieważ tego typu zachowania zazwyczaj nie są bezpośrednio obserwowalne.

Niniejsze badanie jest próbą analizy skłonności do zemsty ujawnionej w oparciu o wybory dokonywane przez uczestników programu telewizyjnego „Jeden z Dziesięciu” oraz jej relacji z płcią, wykształceniem i zmiennymi demograficznymi gracza. Wykorzystanie danych pochodzących z teleturnieju pozwala na pozyskanie znacznie większej i bardziej zdywersyfikowanej próby, niż ta możliwa do osiągnięcia w laboratorium. Większa heterogeniczność próby jest widoczna szczególnie pod względem kryterium wieku, statusu zawodowego oraz wykształcenia. Dzięki usystematyzowanemu przebiegowi gry i jej jasnym regułom, podejmowane przez graczy decyzje są łatwo obserwowalne i kwantyfikowalne. Ponadto badacz posiada pełną wiedzę dotyczącą informacji, w oparciu o które decyzje te zostały podjęte. Co więcej, stawki o jakie uczestnicy rywalizują w teleturnieju są o wiele wyższe, niż te możliwe do osiągnięcia w laboratorium, co stanowi wartość dodaną z perspektywy poszerzenia wiedzy dotyczącej czynników kierujących działaniem jednostek. Ponieważ w wypadku zastosowania tego źródła danych badacz nie posiada wpływu na sam design gry, laboratoryjne eksperymenty ekonomiczne stanowią uzupełnienie, pozwalające na poszerzenie analizy o warunki mogące potencjalnie modyfikować zachowanie jednostek, które nie były możliwe do zaobserwowania w trakcie teleturnieju. Ponadto, laboratoryjne potwierdzenie wyników osiągniętych z analizy empirycznej stanowi dodatkową walidację wniosków.

Wybory podejmowane w teleturnieju dotyczą wskazania uczestnika, który ma odpowiedzieć na następane pytanie. Ponieważ zmniejsza to szansę wskazanego na wygranie odcinka, wskazanie zwrotne można uznać za wyraz negatywnej wzajemności (*negative reciprocity*) albo prościej: zemsty. W oparciu o wyniki empiryczne zostanie stworzony model teoretyczny.

W kolejnym etapie badania negatywna wzajemność zostanie zweryfikowana jako czynnik mogący wpływać na sposób alokacji zadań niechcianych w grupie. Dotychczasowe badania sugerują, iż zadania niechciane często przekazywane są do osób znajdujących się najniżej w hierarchii danej grupy. Choć samo zjawisko delegowania zadań niechcianych było wcześniej badane, to temat czynników mogących mieć na nie wpływ nie był podejmowany. W niniejszym projekcie zbadany zostanie wpływ negatywnej wzajemności na sposób alokacji zadań niechcianych, ze szczególnym uwzględnieniem zmiany efektywności wykonania zadań przez cały zespół.

Projekt z uwagi na swój innowacyjny charakter będzie mógł być prezentowany na zagranicznych konferencjach naukowych oraz międzynarodowych konferencjach organizowanych w Polsce. Miejscem potencjalnej publikacji mogą być uznane czasopisma ekonomiczne oraz te podejmujące tematy związane z zarządzaniem.